

BİZ GÜCLÜ OLMALIYIQ

**Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev
yerli televiziya kanallarına müsahibə verib**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 5-də yerli televiziya kanallarına müsahibə verib.
AZƏRTAC müsahibəni təqdim edir.

BİZ GÜCLÜ OLMALIYIQ

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına müsahibə verib

Əvvəli 3-cü səh.

Ona görə biz bu bölgələri canlandırmaq üçün görək bağlantılar, enerji təminatı yaradayıd. Bu işlə məşğul olduq və azad edilmiş bütün bölgələri mərkəzlə, mərkəzi infrastrukturla faktiki olaraq birləşdirdik. Enerji sistemi - dairəvi enerji sistemi quruldu və bu gün mərkəzdən oraya yox, oradan mərkəzə enerji daxil olur. Çünki biz beş il ərzində 307 meqavat gücündə su-elektrik stansiyaları yaratmışıq və əlbəttə ki, azad edilmiş bölgələrdə istehlak qat-qat aşağıdır. Ona görə biz bu dairəvi sistemi yaratmaqla bu gün enerji axınına ölkə üzrə lazımı səviyyədə bölə bilirik.

Su təchizatı olmadan heç kim oraya köçməz, orada yaşamaz. Bu məsələ də öz həllini tapır və su anbarları - bir neçə su anbarını yenidən qurmuşuq, sıfırdan qurulan, məsələn, Zabuxçay su anbarı, Əsaslı təmir olunan Sərsəng, Suqovuşan, Kəndələnçayda üç, Xaçınçay. Bütün bunlar həm böyük vəsait, həm də işçi qüvvəsi tələb edir və onu da deməliyəm, bu işlər, əlbəttə ki, vəsait hesabına görülür. Əgər vəsait olsa, amma işçi qüvvəsi, yaxud da ki, hazırlıqlı kadrlar olmasa, biz bu işi görə bilməzdik. Bax, indi Kəlbəcər dağlarından elektrik xətləri çəkmək özlüyündə bir qəhrəmanlıqdır, özü də ağır hava şəraitində yollar, körpülər, misal üçün, 70 kilometr uzunluğunda tunellər inşa edilir. Onların böyük əksəriyyəti başa çatıb. İlk növbədə bu bölgə demir yolları - Bərdə-Ağdam, indi Ağdam-Xankəndi, avtomobil yolları, magistral, - yəni Zəngəzur dəhlizi öz yerində, - amma, eyni zamanda Cəbrayıl, Hadrut, Laçın, Kəlbəcər bir-biri ilə bağlı olmalı idi. Mən birinci dəfə Kəlbəcər-dən Laçına gedəndə həyatımda belə təhlükəli yol görməmişdim. Uzun illərdi ki, avtomobil sürürəm, o cümlədən vaxtilə müxtəlif ölkələrdə də olanda sürmüşdüm, təbii ki, Azərbaycanın hər bir yerində, amma mən elə təhlükəli yol görməmişdim. Bəlkə də Göygöl-Kəlbəcər yolu, Murov aşırımı, - tunel tikilənə qədər o yoldan istifadə edirdik, - ona bənzər ola bilər. Yəni indi bu dördzolaqlı körpülərlə, tunellərlə təmin olunan yollar - bütün bunlar imkan verəcək ki, bir yerdə yaşayan insan o biri yerdə işləyə bilsin. Məsələn, Xankəndi-Şuşa məsafəsi o qədər də böyük deyil. Amma yəni də bu məsafəni daha da qısaltmaq üçün o yol boyunca tunel tikirik. Ya da ki, Şuşa-Laçın, o məsafəni də indi 40 dəqiqəyə gətərk olar. Amma bu, yeni tunellərlə, yolların genişləndirilməsi ilə 20-25 dəqiqəyə düşəcək. Yəni imkan verəcək ki, mobillik artsin, o cümlədən Ağdamda yaşayan Şuşada gedib işləyəcək və əksinə.

Bütün o bölgəni bir-biri ilə bağlamaq bizim əsas vəzifəmizdir. Bu bölgəni Azərbaycanın digər bölgələri ilə, - Kəlbəcər vasitəsilə Gəncə-Qorb istiqaməti, Tərtər-Bərdə-Bakı istiqaməti, Füzuli-Biləsuvar-Cənub istiqaməti ilə əlaqələndirməklə, ölkədə bağlantılar daha etibarlı olacaq, yola sərf olunan vaxt qısalacaq. Hamımız yaxşı bilirik ki, insanlar adətən yaşadıkları bölgələrdə yaşayırlar. Ancaq o bağlantılar - demir yolu, avtomobil yolları olan zaman, gələcəkdə hava yollarının istifadəsi ilə insanlar da ölkə daxilində miqrasiya edə bilirlər. Şort deyil ki, hamı Bakıya gəlsin. Əksinə, bu gün, məsələn Xankəndi kimi şəhərə Bakıdan, Naxçıvandan, başqa yerlərdən gəlirlir. Xankəndi və Ağdam azad edilmiş bölgələrin əsas şəhərləri olacaq.

Bu mobillik cəmiyyətdə yeni bir mədəniyyət gətirəcək. Yəni xüsusilə bu günkü internet dövründə harada iş var gedirəm, orada işləyirəm, orada yaşayıram, orada şərait olmalıdır. Bakıdakı kimi olmasa da, heç olmasa, Bakıya yaxın olan şərait olmalıdır. Yəni məqsəd budur. Bu, deyər bilərəm ki, bir yan məqsəddir. Təbii ki, əsas məqsəd keçmiş köçkünləri oraya qaytarmaqdır. Bu gün artıq 70 min insan orada yaşayır. Təbii ki, onların hamısı köçkün deyil. Ancaq işləyənlər və əksəriyyət köçkün deyil. Otuz iki şəhər və kənddə. Bu il biz orada yaşayanların sayını bir neçə dəfə artırabilirik. Amma hələ ki, heç bir rəqəm demək istəmirəm. Çünki ola bilər, bəzi hallarda işin icrası uzanır. Amma hesab edirəm ki, ən azı 30-50 kənddə biz insanları yerləşdirə bilirik və beləliklə, ola bilər 120, 130, 140 min əhali bu ilin sonuna qədər orada yaşayacaq, qalacaq.

İnfrastruktur layihələri icra edildikcə təbii ki, evlərin tikintisinə daha böyük vəsait veriləcək. Amma hər şey ardıcılıqla, Baş plan əsasında edilir. Biz həm tələsirək, həm də tələsməməliyik. Çünki bəzi hallarda tələskənliyə yol verərkən keyfiyyət udur. Yaxud da ki, hansısa işi keyfiyyətsiz edənlər deyirlər ki, bəs tələsmişəm, mən bunu filan tarixdə təhlvil verməli idim. Mən hamıya dedim, bax, ictimaiyyətə də deyə bilərəm ki, heç vaxt heç bir tarix qoymamışam. Bu il üçün də heç bir tarix qoymamışam. Nə vaxt hazır olacaq, o vaxt hazır olacaq. Amma hər şey görək keyfiyyətli olsun və təbii ki, ictimai nəzarət də olmalıdır.

Mirşahin AĞAYEV: *Cənab Prezident, mən elə buradan Zəngəzur dəhlizi mövzusunə keçmək istəyirəm. İndi onun bir adı da belədir: Amerika Birləşmiş Ştatlari və Ermənistan arasında imzalanmış Beynəlxalq Sülh və Rifah namına Tramp Marşrutu üzrə razılaşma. Naxçıvan istiqamətində görülən işləri artıq biz efrində də təqdim etməyə başlamışıq. Bu istiqamətdə görülən işlərlə bağlı mövqeyiniz, münasibətiniz, necədir və bizim bildiyimiz, hansı məlumatlar var?*

Prezident İlham ƏLİYEV: Biz əslində bu dəhlizi müharibədən - İkinci Qarabağ müharibəsindən bir neçə ay sonra icra etməyə başlamışıq. Səhv etmərəmsə, 2021-ci ilin əvvəlində artıq o demir yolunun təməli də qoyuldu. Yəni sözün düzü, məndə şübhə yox idi ki, bu yol açılacaq. Əgər şübhə olsaydı, yaqin ki, biz bu qədər vəsait qoymazdıq. Hətta müsahibələrin birində də demişdim ki, istənilən yolla açılacaq. Bəzən belə ritorikaya da ehtiyac var, çünki bu, qarşı tərəfi, necə deyirlər, yumşaq mənada həvəsləndirir. Amma əlbəttə ki, bu məsələnin Amerikada Trampın iştirakı ilə həll olunması bu məsələni artıq tamamilə həll edilmiş məsələ kimi ortaya qoydu.

Bizim Ermənistan sərhədinə gedən yollarımız - həm demir yolu, həm avtomobil yolu demək olar ki, tezliklə hazır olacaq. Avtomobil yolunun hazırlığı təxminən 95 faizdir. Demir yolunun fiziki hazırlığı 70 faizdir. Biz işi sürətləndirə bilərik. Amma Ermənistan ərazisində hələ heç bir iş görülmədiyi üçün buna da böyük ehtiyac görmürük. Çünki Ermənistan ərazisində 42 kilometr yolu inşa edilməlidir. Paralel olaraq Naxçıvan ərazisində, - bildiyiniz kimi, yolun uzunluğu təxminən 190 kilometrdir, - onun böyük hissəsi var. Düzdür, vəziyyəti o qədər də yaxşı deyil, ancaq bu gün mövcud ola biləcək yükləri aparmaq üçün o yol kifayət edir. Həm Ordubad, həm də Sədərək istiqamətinə olmayan hissələr də var. İndi biz orada olmayan demir yollarını tikməyə başlamışıq və hesab edirik ki, bir-iki il o da başa çatacaq.

O ki qaldı yolun qalan hissəsinə, burada biz xarici investorları da dəvət edirik, kim istəyir sərmayə qoysun. Bu sahəni də xarici investisiyalar üçün açıq etmişik. Beləliklə, bu layihə tam başa çatandan sonra onun yükötürmə qabiliyyəti 15 milyon tona bərabər olacaq və bəyət qeyd etdiyim kimi, həm Şərqi Qorb, həm də ki, Şərqi-Cənub, bəlkə də Şimal-Cənub yolunun bir qolu olacaq. Çünki bu gün Şimal-Cənub layihəsi dəyəndə, ilk növbədə, Rusiya-Azərbaycan-İran, yəni Rəşt-Astara yolu nəzərdə tutulur. Bu yol da vacibdir. Ancaq Zəngəzur dəhlizi açıldandan sonra sovet vaxtı mövcud olmuş Sovet İttifaqı-İran yolu yəni də bərpa ediləcək. Yəni ki, Rusiya-Bakı-Ağbənd-Ermənistan-Naxçıvan-Culfa-Fars körfəzi - bu, "Şimal-Cənub" marşrutunun ikinci yolu olacaq. Bu, eyni zamanda Orta dəhlizin də ikinci yolu olacaq və təbii ki, yükəşirmə qabiliyyəti artacaq. Yal Naxçıvandan iki istiqamət üzrə davam edəcək. Bir istiqamət Türkiyə-Avropa, bir istiqamət isə İran, Fars körfəzi və Yaxın Şərqi. Qeyd etdiyim kimi, bunun əsas, necə deyirlər, istiqamətverici tərəfi də biz olacağıq. Yüklər Azərbaycanda cəmləşəcək və Azərbaycan müxtəlif istiqamətlərə gedəcək. Ona görə də Zəngəzur dəhlizinin reallaşması artıq həll olunmuş məsələ kimi qəbul edilməlidir. Mən inanmıram ki, Ermənistan bu məsələdən boyun qaçırsın, bu, özünəqəsd kimi qiymətləndirilə bilər. Xüsusilə nəzərə alsaq ki, bu il bu yolun fiziki tikintisi nəzərdə tutulur.

Bildiyiniz kimi, keçən il Qars-Naxçıvan demir yolunun tikintisi ilə bağlı

Türkiyə tərəfi qərar qəbul etmişdir. Beləliklə, Naxçıvandan Qarsa qədər və faktiki olaraq Türkiyənin demir yolları şəbəkəsinə tam bağlantı olacaq və bu da böyük ehtiyac görmürük. Çünki Ermənistan ərazisində 42 kilometr yolu inşa edilməlidir. Paralel olaraq Naxçıvan ərazisində, - bildiyiniz kimi, yolun uzunluğu təxminən 190 kilometrdir, - onun böyük hissəsi var. Düzdür, vəziyyəti o qədər də yaxşı deyil, ancaq bu gün mövcud ola biləcək yükləri aparmaq üçün o yol kifayət edir. Həm Ordubad, həm də Sədərək istiqamətinə olmayan hissələr də var. İndi biz orada olmayan demir yollarını tikməyə başlamışıq və hesab edirik ki, bir-iki il o da başa çatacaq.

O ki qaldı yolun qalan hissəsinə, burada biz xarici investorları da dəvət edirik, kim istəyir sərmayə qoysun. Bu sahəni də xarici investisiyalar üçün açıq etmişik. Beləliklə, bu layihə tam başa çatandan sonra onun yükötürmə qabiliyyəti 15 milyon tona bərabər olacaq və bəyət qeyd etdiyim kimi, həm Şərqi Qorb, həm də ki, Şərqi-Cənub, bəlkə də Şimal-Cənub yolunun bir qolu olacaq. Çünki bu gün Şimal-Cənub layihəsi dəyəndə, ilk növbədə, Rusiya-Azərbaycan-İran, yəni Rəşt-Astara yolu nəzərdə tutulur. Bu yol da vacibdir. Ancaq Zəngəzur dəhlizi açıldandan sonra sovet vaxtı mövcud olmuş Sovet İttifaqı-İran yolu yəni də bərpa ediləcək. Yəni ki, Rusiya-Bakı-Ağbənd-Ermənistan-Naxçıvan-Culfa-Fars körfəzi - bu, "Şimal-Cənub" marşrutunun ikinci yolu olacaq. Bu, eyni zamanda Orta dəhlizin də ikinci yolu olacaq və təbii ki, yükəşirmə qabiliyyəti artacaq. Yal Naxçıvandan iki istiqamət üzrə davam edəcək. Bir istiqamət Türkiyə-Avropa, bir istiqamət isə İran, Fars körfəzi və Yaxın Şərqi. Qeyd etdiyim kimi, bunun əsas, necə deyirlər, istiqamətverici tərəfi də biz olacağıq. Yüklər Azərbaycanda cəmləşəcək və Azərbaycan müxtəlif istiqamətlərə gedəcək. Ona görə də Zəngəzur dəhlizinin reallaşması artıq həll olunmuş məsələ kimi qəbul edilməlidir. Mən inanmıram ki, Ermənistan bu məsələdən boyun qaçırsın, bu, özünəqəsd kimi qiymətləndirilə bilər. Xüsusilə nəzərə alsaq ki, bu il bu yolun fiziki tikintisi nəzərdə tutulur.

Bildiyiniz kimi, keçən il Qars-Naxçıvan demir yolunun tikintisi ilə bağlı məşğul olduq. Hərçənd onların sayı az idi. Amma, necə deyirlər, mükəmməlliyin sərhədi yoxdur. Ona görə də bu beş il ərzində Silahlı Qüvvələrimiz təkmilləşirdi. Həmçinin bu beş ildə 2023-cü il hadisələrini və 2022-ci il hadisələrini, məhz Ermənistanın Qarabağı Azərbaycan ərazisi kimi tanımasını mahiyyətəndirir. Amma əgər hər kəs bu məsələyə pragmatik nəqtey-nəzərdən baxsa, burada özü üçün keyirli bir iş görə bilər.

Elmira MUSAZADƏ: *Cənab Prezident, biz, o cümlədən Ermənistanın da iştirak edəcəyi ilk belə regional layihələrdən danışırıq. Vaşinqton sazişindən sonra sülhə doğru kövrək də olsa, ilk addımları görürük. Lakin çıxışlarımızda dəfələrlə vurğuladığınız kimi, heç vaxt sayıqlığımızı itirməməliyik. Keçən il Vətən müharibəsinin, Azərbaycanın 44 günlük müharibədə Qələbəsinin beş ili tamam oldu. Noyabrın 8-də keçirilən parad təkcə Qələbənin rəmzi deyil, həm də yeni bir reallığın nümayişi oldu. Siz bu dövrü, bu beş ili Azərbaycanın, qalib ölkəni yeni Silahlı Qüvvələrinin formalaşdırılması və yeni təhlükəsizlik arxitekturasının yaradılması baxımından necə qiymətləndirirsiniz?*

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, bu beş il ərzində biz ordu quruculuğu ilə fəal şəkildə məşğul olmuşuq və necə deyirlər, qazandığımız uğurlardan arxayınlaşmışıq. Mən şanlı Zəfərimizin dərhal sonra demişəm ki, biz arxayınlaşmamalıyıq, həyatımızı bu Qələbəni bayram etməyə həsr etməməliyik. Bu, bizi heç yere aparmayacaq. Ermənistanın nümunəsi də gözümüzü qabağındadır. Bu müstəbəhlik və yalançı özünütərif onların 2020-ci ildə, daha sonra isə 2023-cü ildə torpaqlarımızdan rüsvaycısına qəvmağa məcbur olmaları ilə nəticələndi. Buna görə də dərhal Silahlı Qüvvələrimizi gücləndirməklə məşğul olmağa başladıq. Xüsusilə İkinci Qarabağ müharibəsi həm güclü tərəflərimizi, həm də daha yaxşı nəticələr əldə etmək də daxil olmaqla, idarəetməni təkmilləşdirmək üçün fəal şəkildə işləməli olduğumuz sahələri açdı şəkildə nümayiş etdirdi. Çünki hətta Zəfərlə nəticələnsə və biziyyətinə çıxma bilər və çıxacaq. Azərbayan üçün hərbi təyinatlı məhsulların istehsalı sahəsində vəziyyətimiz, necədir?

Prezident İlham ƏLİYEV: Biz son vaxtlar bu istiqamətə yeni prizmadan yanaşmağa başlamışıq və mənim göstərişimlə özəl şirkətlər bu sahəyə cəlb olunublar. Bildiyiniz kimi, mənim sərəncamımla hələ 20 il bundan əvvəl Müdafiə Sənayesi Nazirliyi yaradılana, o vaxt biz bunu dövlət inhisarında olan sahə kimi qiymətləndirirdik. Ancaq illər keçdikcə və xüsusilə beynəlxalq təcrübəyə baxdıqda gördük ki, bir çox ölkələrdə aparıcı rollarda özəl şirkətlərdir. Bir də

ərazi də daxil olmaqla, yerində buna hazırlıq görülməli idi.

Ona görə də Qarabağda strateji yüksəkliklərin ələ keçirilməsi üzrə aparılan həmin əməliyyat tədbirləri mahiyyətəndə ona gətirib çıxardı ki, sentyabrın 19-20-də separatçıları kapitulyasiyaya məcbur etmək üçün bizə cəmi bir neçə saat lazım oldu. Yeni demək istəyirəm ki, bu 5 il ərzində biz, sadəcə, hazırlıq görmürdük, həm də hərəkət edirdik. Ermənistanda bu gün deyilənləri anladılar zaman, - düzgün də deyirlər, hesab edirəm ki, bu, çox məntiqlidir, - belə ki, öz sərhədləri ilə real Ermənistan var və biz bu sərhədləri tanımadığımız müddətdə onlar mövcud deyil. Əgər xatırlayırsınızsa, onları nizamlamaq lazım gəlirdi zaman mən deyirdim ki, sərhəd bizim lazım bildiyimiz yerdə olacaq.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma, yeni silahlı dəstələrin yaradılması prosesi gedirdi, mən bu barədə paradda çıxışında qıscaca danışmışam. Onların bir hissəsi nümayiş etdirilib, bir hissəsi nümayiş etdirilməyib, amma zamanı gələcək. İstənilən halda biz potensialımızı xeyli gücləndirmişik. Əgər Azərbaycan Ordusunun bu gün və Vətən müharibəsində qalib gəldiyimiz həmin vaxtın silahları və döyüş qabiliyyəti ilə müqayisə etsək, hazırda biz bir neçə dəfə güclüyük. Zənnimcə, bu, vəziyyəti qiymətləndirmək üçün kifayətdir. Neçə dəfə olduğunu deməyəcəyəm, amma bir neçə dəfə. Əlbəttə ki, bu, bizə öz gücümüzə inanmağa əsas verir.

Bununla paralel olaraq yenidən silahlanma

Biz Güclü Olmalıyıq

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına müsahibə verib

Əvvəli 4-cü sahə.

Beləliklə, "yerdəki reallıqlar" məsələsi ortaya qoyulmuşdu. Mən də dedim: yaxşı, onda biz bu reallıqları dəyişəcəyik. Biz bunu etdik və bu gün bütün dünyaya bunu tanıyırsınız. Qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası" heç kim tərəfindən tanınmamışdı, bu, qeyri-qanuni bir qurum idi. Lakin bizim Qələbəmiz və azad edilmis ərazilər üzərində suverenliyimiz bütün dünyaya, eləcə də Ermənistan tərəfindən tanınır.

Eyni zamanda beynəlxalq münasibətlər son dərəcə gözəlməz şəkildə inkişaf edir. Beynəlxalq hüquq faktiki olaraq işləməyə də, beynəlxalq arenada ki əsas oyunçulardır, - ən azı zahirən, - beynəlxalq hüquqa sadıq olduqlarını nümayiş etdirməyə çalışırdılar və qeyri-qanuni addımlar atarkən homişiya terminologiyaya ilə manipulyasiya etməyə cəhd edirdilər, öz müqəddəratını təyinetmə anlayışından istifadə edildirdi, lakin bu prinsipin dövlətlərin ərazi bütövlüyünə xələ getirməməli olduğıu isə ya nəzərə alınmır, ya da bilərəkdən gözərdi edildirdi.

Amma hər hansı ərazi iddiası üçün "öz müqəddəratını təyinetmə" bəhanəsi Azərbaycan üçün çox yaxşı tanışdır. Biz haqlı olduğumuzu dünyaya izah etməyə çalışarkən, "öz müqəddəratını təyinetmə" prinsipini dövlətin ərazi bütövlüyünə qarşı qoyula bilməz və təcavüzkar separatizmi qınamalıdır" deyorkən, yenə qəti səs-sizlik, laqeydlilik və bəlkə də bir qədər də təbəkkürlə üzləşirdik, ta ki biz torpaqlarda vuruşub düşməni məğlub edəne qədər. Ondan sonra vəziyyəti dəyişdi.

Amma bir daha deyirik, bir neçə il əvvəl bezi düşməncəsine hərəkətləri yarım-beynəlxalq hüquq düsturları ilə ört-bastır etməyə cəhdlər olurdusa, indi belə deyil. İndi isə heç kəs kim nə deyir, hansı təşkilat hansı qətnəməni qəbul edir kimi məsələlərə əhəmiyyət vermir. Dünyada baş verən hadisələr - müharibələr, münaqişələr göç önləndirdi. Bəs, guya demokratik Avropada nə deyirlər? "Biz narahatıq, vəziyyəti izləyirik, mövqeyimizi nəzərdən keçiririk". Beynəlxalq hüquq pozulanda güclü olan haqlıdır. Bu, bizim seçiminiz deyil. Biz hər zaman həqiqətə sadıq olmuşuq, həmçinin hər zaman ədalətə sadıq olmuşuq. Biz heç vaxt ədalətə uyğun olmayan heç bir şey etməmişik. Gördüyümüz bütün işlər tarixi, hüquqi və insani ədalətə əsaslanıb. Lakin dünya dəyişib. Biz kağız - BMT Nizamnaməsi üzərində olan dünyada yaşamırıq, torpaq üzərində yaşayırıq. Ona görə də, güclü olmalıyıq, biz də bunu etməyə çalışırıq. Mən hər bir ölkəyə bunu tövsiyə edirəm.

Elmira MUSAZADƏ: Cənab Prezident, icazənizlə, regional münaqişələrə aid daha bir sual verim. Yəqin son zamanların ən kəskin münaqişəsi Yaxın Şərqdəki vəziyyətdir və sözsüz ki, Qəzza sektorundakı şərəitdir. Azərbaycan çox az ölkələrdən biridir, ola bilər hətta yeganə dövlətdir ki, həm İsraildə, həm də ərəb, islam dünyasında bərabərhuquqlu tərəfdarı kimi qəbul edilir. Azərbaycanın vəziyyətini sabitləşməsi üzrə hər hansı əməliyyatlarda potensial iştirakı nəzərdən keçirilir? Ola bilər ki, beynəlxalq mandat və hər iki tərəfin razılığı olacağı təqdirdə Azərbaycan sülhməramlı qüvvələrinin iştirakı mümkündür?

Prezident İlham ƏLİYEV: Bizi belə müraziətlər daxil olub. Təbii, bunlarla bağlı qərar qəbul etmədən əvvəl biz aydın şəkildə başa düşməliyik ki, əməliyyatların mandatı necə olacaq və hansı növ əməliyyatlar ola bilər. Bizim İraqda, buna qədər isə həm Kosovoda, həm də özlüyündə Əfqanıstanda sülhməramlı əməliyyatlarda iştirak etmək təcrübəmiz var, ona görə də fəaliyyətin strukturunu çox gözəl bilirik.

Qəzza sektorunda vəziyyətə gəldikdə, zənnimizcə, kimin mandat verəcəyi və onun necə olacağı indiyədək aydın deyil. Bu, sülhməramlı əməliyyatlar, yaxud sülhün bərqərar olması - ingiliscə deyiləyi kimi, "peacekeeping" və ya "peace enforcement" olacaq. Bunlar iki ayrı-ayrı məfhumlardır. Təbii ki, biz ikinciye hazır deyilik və hətta heç vaxt öz iştirakımızı nəzərdə tutmamışıq. Əfqanıstanda bizim sülhməramlı missiyamıza gəldikdə, xoşbəxtlikdən və o cümlədən mövqeyimiz sayəsində bizim heç bir zərərcəkmimiz olmadı. Yəni bütün bu illər ərzində qurban vermədik, məhz ona görə ki, öz funksiyamızı strateji obyektlərin qorunma-

sında gördükdü. Biz heç vaxt döyüş əməliyyatlarında iştirak etmədik və Azərbaycanın hüduqlarından kənarda döyüşlərdə iştirak etmək mənim tərəfimdən, ümumiyyətlə, nəzərdə tutulmur.

Amerikalı tərəfdəşlərimizin diqqətinə çatdırdığımız ikinci amil ondan ibarət idi ki, mənim ölkəm təcavüzdən zərər görüb, Birinci Qarabağ müharibəsində böyük qurbanlar verib. Bununla belə, az olmasına baxmayaraq, İkinci Qarabağ müharibəsində də qurbanlar olub. Azərbaycanın hər bir vətəndaşı bizim üçün qiymətliidir. Biz kiminsə naminə azərbaycanlıların həyatını və sağlamlığını riskə atmaq niyyətində deyilik. Bizim başımız belədə olanda öz taleyimizin hökmünə buraxılmışdıq. Heç kim bizi müdafiə etmirdi. O cümlədən Fələstina bütün hörmətimə və dərdlərinə şərik olmağıma rəğmən. Axi Fələstin də bizi elə də müdafiə etmirdi. Bəli, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının hamının dəstəklədiyi qətnəmələri var idi. Biz buna görə bütün ölkələrə minnətdarıq, eynilə Azərbaycan da həm BMT-də, həm Qoşulmama Hərəkatında, həm də İslam Əməkdaşlıq Təşkilatında homişiya Fələstin və Fələstin dövlətinin yaradılması dəstəkləyib. Azərbaycanda Fələstinin səfirliyi də fəaliyyət göstərir, həm də Azərbaycanın maliyyəyə yardımı sayəsində. Ona görə də mənim mövqeyim həmişə ondan ibarət olub ki, ərəb ölkələrinin məsələlərini ərəb dövlətlərinin özləri həll etməlidir. İndiyədək dorindən inanıram ki, qeyri-ərəb müsəlman ölkələri parovozun önündə qaçmamalıdır. Bu, heç bir yaxşı noticiə verməz. Ərəb Liqası var, Ərəb Liqasının mövqeyi mövcuddur, o, yətinincə aydındır və biz buna uyğun hərəkət edirik. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının qərarları var və biz də, o cümlədən bu qərarları qəbul etməyi və bu buna əməl edirik. Ona görə də lazımsız fəallıq göstərmək və yenə də parovozun önündə qaçmaq o qədər də yaxşı məşğuliyyət deyil.

Yaxın Şərqdə hansısa fəaliyyətlərdə mümkün iştiraka gəldikdə, ABŞ-nin BMT-dəki səfirliyinin Azərbaycanın razılığı verməsi ilə bağlı boyanətə bizi təəcübləndirdi. Biz razılıq verməmişik və diplomatik kanallarla Amerika Administrasiyasına çatdırdıq ki, bu cür yalan boyanətlər qəbulədiməzdir, onlar yanlış mənzərə yaradır. Ola bilər ki, belə işlər cəhd olub, kimi isə bu prosessə cəlb etmək üçün Azərbaycanın razılığı veridini deyiblər. İstisna etmiorkən ki, əgər belə olubsə, bu, ümumiyyətlə heç bir vəchlə qəbul edilə bilməz. Biz 20 sualdan ibarət müraziət tərtib etdik və onu Amerika tərəfinə çatdırdıq. Bu məsələlərə aydınlıq gətirilməyincə, Azərbaycanın hər hansı missiyada heç bir iştirakı nəzərdə tutulmur. Beləliklə, sağ olun ki, siz bu sualı verdiniz, çünki xarici mətbuatda bu mövzuda çoxlu sayda şayiələr dolayı. Xüsusilə Amerika diplomatiasının yüksək rütbəli məmurunun bu cür məsuliyyət və yalan boyanətlər veridyi vaxt. Bu, həm də mənə imkan verdi ki, istər bizim, istərsə də beynəlxalq auditoriyanın diqqətinə bu məsələ ilə bağlı bizim mövqeyimizi çatdırım.

Murad HÜSEYNOV: Cənab Prezident artıq bir neçə ildir ki, Azərbaycan bərpəolunan enerji mənbələrinə xüsusi önəm verir, bu istiqamətdə işləyir. Sizin fikrinizcə, Azərbaycanın gələcək inkişaf modelində bərpəolunan enerji mənbələri hansı rolunu oynayacaq? Bir az əvvəl həmkarımın sualına cavab verəndə Siz informasiya texnologiyalarına, süni intellekt texnologiyalarına toxundunuz. Bərpəolunan enerjinin bu sahəyə töhfəsi varmı?

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, mütləq var. Biz bu prosessə başlayanda, əlbəttə ki, əsas güddüyümüz məqsəd təbii imkanlarımızdan maksimum istifadə etmək idi. Çünki beynəlxalq təşkilatlar artıq bizim potensialımızı dorindən təhlil edərək təsbit ediblər. Bizim təkə külək enerjisi potensialımız 150 qıqavatdan çoxdur. Günəşli günlər də, Allaha şükür, çoxdur, həm Bakıda, həm bütün bölgələrimizdə. Xəzər dənizinin külək enerjisi potensialı kifayət qədər böyükdür. Ona görə bundan istifadə etməmək günah olardı.

Biz bu imkanları dünya energetika aləminə təqdim edəndə onlardan böyük maraq gördük. Bu gün bizim əsas investorumuz Birlişmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkətidir, hansı ki, birinci dünyəşəlektrik stansiyasını inşa edib, 230

meqavat gücündə. İkinci stansiya yaxın günlərdə istismara verilecək. Burada da investor Səudiyyə Ərəbistanının "ACWA Power" şirkətidir. O da 240 meqavat gücündə olan stansiyadır. Üçüncü böyük stansiyanı BP şirkəti Cəbrayıl rayonunda inşa etməyə başlayıb, o da 240 meqavatdır. Bu, sadəcə olaraq, başlandıdır. Eyni zamanda Çin və Türkiyə şirkətləri də maraq göstərirlər. Biz Azərbaycan şirkətlərinə də müraziət etdik və bu sahə gəlirli olduğıu üçün və ölkəyə lazım olduğıu üçün onlara də müraziət etdik və artıq yerli şirkətlər də bu işlərə qoşulublar. Hətta keçən ilin sonunda mən Cəbrayıldə iki stansiyanın təməlini də qoydum.

Günəş və külək-elektrik stansiyalarının xəritəsi təşdiqlənib, həm quruda, həm də dənizdə, o cümlədən azad edilmiş torpaqlarda. Hazırda bizim əsas vəziyyətimiz enerji mənbələrini qəbulətmə imkanlarını genişləndirməkdir. Çünki mövcud olan planlara görə, 2030-cu ilə qədər 6000 meqavat, 2032-ci ilə qədər isə 8000 meqavat Günəş, külək və su enerjisi bizim sistemimizə daxil ediləcəkdir. Yəni bunu qəbul etmək, həzm etmək üçün biz enerji sistemimizi gücləndirməliyik. Buna "Energy Grid" deyirlər.

Bununla paralel olaraq batareyaya saxlan sistemləri də qurulmalıdır. Biz ilkin mərhələdə xarici şirkətlərə müraziət etdik ki, onlar investor kimi bu işi görsünlər. Amma gördük ki, böyük maraq yoxdur. Yeni dövlət xətti ilə təxminən 250 meqavat gücündə birinci batareyalar artıq quraşdırılıb, amma daha da çox olacaq. Çünki bizim, yenə də deyirəm, qısamüddətli planlarımız 8 qıqavat enerji əldə etməkdir.

Ötminəm ki, biz bunu edəcəyik. Çünki artıq kontraktlar imzalanıb, anlaşma memorandumları yox, kontraktlar, bu, artıq hüquqi öhdəlikdir. Bu, bizə nə verəcəkdir? Təbii ki, enerji üçün istehlak olunan qaza qənaət və mövcud olan qazı da ixrac etmək üçün imkanlar olacaq. Biz bunun üçün də mövcud qaz infrastrukturumuzu genişləndiririk, Azərbaycan daha yox, başqa yerlərdə. Bu, imkan verəcəkdir ki, biz təmiz enerjini ixrac edə biləcəyik və bilyədimiz kimi, Qara dəniz kabel layihəsi var. Onun texniki-iqtisadi əsaslandırması hazır olsa da, maliyyə mənbələri hələlik aydın deyil. Bizim mövqeyimiz belədir ki, biz enerjini burada istehsal edirik, yeni ötürücü xətləri Gürcüstan şərhində qədər çatdırırıq. Çünki yeni xətlər lazımdır. Qalanı isə artıq o biri ölkələrin maliyyəyə öhdəliyi olmalıdır. Bizim nəzərə alaraq, qeyd etdiyim kimi, Qazaxıstan və Özbəkistan ilə Xəzər dənizinin altı il kabelin tikintisini də razılaşdırıldı. Burada da indi texniki-iqtisadi əsaslandırma gedir.

Üçüncü mümkün olan variant, ya da hər bir variant birlikdə də mümkündür, bu, enerjini burada istehlak etməkdir. Burada da yenə də deyirəm, süni intellekt və data mərkəzləri on çox enerji tələb edən layihələrdir. Yenə də nə Cənubi Qafqazda, nə Orta Asiyada, nə yaxın qonşuluqda bizim qədər sərbəst enerji gücü ola biləcəkdir ikinci ölkə yoxdur. Çünki bəzi ölkələr elektroiki çevirmək üçün xaricdən təbii qaz alır, bəzi ölkələr xaricdən elektrik enerjisi alır, çünki özləri üçün çatmır. Biz isə həm enerji satırıq, həm ixrac edirik - həm qaz, həm neft, həm neft məhsulları, həm neft-kimya məhsulları, həm də əsas xammal olan təbii qaz gübrələri. Yəni bizdə bütün tsikl tam formalaşıb: həm daxili istehlak, həm ixrac.

Ona görə biz, əlbəttə ki, bu istiqamətdə öz fəaliyyətimizi davam etdirəcəyik. Bu gün bu sahəyə sərmayə qoymaq istəyən şirkətlərin sayı o qədərdir ki, yenə də deyirəm, bax, bizim bu enerji mərkəzlərimizə bunu həzm edə bilmir. Ona görə biz "Energy Grid", yeni enerji mərkəzlərini o qədər gücləndirməliyik ki, neinki 8, gələcəkdə hətta 20, 30, 40 qıqavat qəbul edə bilək və ötürə bilək.

Mümtaz XƏLİLİZADƏ: Cənab Prezident, Azərbaycanın müasir neqliyyat infrastrukturuna toxundunuz. Mən istərdim, daha geniş şərh verəsiniz. Çünki həm Azərbaycanın müasir neqliyyat infrastrukturuna, xüsusən də Bakının neqliyyat infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi istiqamətində hansı işlər görülecək, hansı tədbirlər nəzərdə tutulub? Zohmət olmasa, bu barədə də məlumat verərsiniz.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, biz Bakıda bir çox önəmli neqliyyat la-

yihiələrini icra etdik, mən onların bəzilərini sadaladım. Bu, bizə imkan verdi ki, müəyyən mərhələdə özümüzü tıxaclardan şğırtalayaq. Ancaq inkişaf göz qabağındadır, əhəli artır, maşınların sayı artır. Hor il ölkəmizə on minlərlə yeni avtomobil gətirilir. Onların istismar müddəti ilə bağlı ində müəyyən məhdudiyyətlər də qoyulur. Yerli avtomobil istehsalı artır. Ona görə mövcud yol infrastrukturunu artıq bizə kifayət etmir.

Onu da bilməliyik ki, biz Bakının tarixi memarlıq ansamblını dəyişdirə bilmərik. Yol-neqliyyat sisteminin idarə edilməsi və mikromobillik, yəni ictimai neqliyyata üstünlük verilməsi bir çıxış yolu ola bilər. Bu istiqamət üzrə bizim Rəqəmsal İnkişaf və Neqliyyat Nazirliyi beynəlxalq mütəxəssisləri cəlb etməklə fəal işləyir. Artıq Bakının yeni yol infrastrukturunun xəritəsi təşdiqlənib. Qeyd etdiyim kimi, 10 yeni metro stansiyasının yerlə müəyyən olundu. O yerlər artıq onları sorəncəməmə verildi. Bundan başqa, əlavə iki depo da tikiləcəkdir. Mövcud olan metro stansiyalarında optimallaşma layihələri icra edilir. Mən qeyd etdim, son 20 il ərzində yeddə metro stansiyası tikilib. Əgər onlar tikilməsəydi, görin, ində vəziyyət necə olacaqdı?

Mikromobillik, piyadalar üçün daha geniş məkanın verilməsi və bəzi küçələrin ancaq piyadalar üçün təşkil prosesi davam edir və yaxın aylarda ictimaiyyəti bunu görəcəkdir. Eyni zamanda Bakıda yeni ictimai yerlərin yaradılması çox geniş vəsiət alıb. Yeni parklar, ictimai zonalar, istirahət zonaları yaradılıqda mütləq onun neqliyyat infrastrukturuna da paralel olaraq öz həllini tapır. Məsəl üçün, biz bunu Mərkəzi Parkın timsalında görə bilirik. Vaxtilə çox ensiz, dar küçələr idi. İndi çox geniş küçələr və faktiki olaraq bu istiqamətdə, yeni Heydər Əliyev Sarayından da yuxarı istiqamətdə getmək üçün çox geniş imkanlar yaradılıb.

"Sovetski" adlandırılan ərazinin köçürülməsi prosesi davam edir və orada da ancaq ictimai yerlər, parklar salınmalıdır. Süni göllər yaradılacaq və neqliyyat sistemi qurulacaq, o cümlədən metro stansiyaları, Ağ Şəhərdə metro stansiyası. İndi velosiped zolaqlarının yaradılması başlanılmışdır. Bilirəm, bəzilərin bundan narazıdır. Amma inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinə baxsaq görürük ki, bu da bir çıxış yoludur. Çünki bu, həm sağlamlıqdır, həm də ki, tıxacları qarşı önəmli bir vasitə olacaq. Təbii olaraq ictimai neqliyyat istidimiyiz səviyyədə olan zaman, əlbəttə, ictimai neqliyyatdan istifadə etmək ən yaxşı variant ola bilər. Biz bunu etməyə çalışırıq. Yenə də deyirəm, hər il Bakıya yüzlərlə yeni avtomob gətirilir. Hazırda havanı çirkəldirməyən elektrobuslar istehsal olunur. Həm dövlət, həm də özəl şirkətlər tərəfindən hər il yüzlərlə yeni avtomob gətiriləcəkdir. Biz Bakının tıxac problemini belə həll edə bilərik.

Təbii ki, demir yolları da öz rolunu oynamalıdır. Bu gün Bakı-Sumqayıt demir yolu fəal işləyir. Əgər o yol olmasa, ində təəssüf edirəm, nə ola bilərdi? Yaxud da ki, Bakıda 50 tunel, ya 50-yə yaxın körpi tikilməsəydi. Vaxtilə o dairələr var idi, yadınızdadır, neçə dairə idi?! Elə buradan şəhərə gedəndə bəlkə üç-dörd dairə var idi. İndi onların hamısı yox olub, əvəzinə yox ötürücüləri yaradılıb.

Yəni bu, ciddi məsələlər və biz ciddi məşğuluq, program qəbul edilib, vəsait sərfərlərlərlə. Hesab edirik ki, növbəti beş il ərzində bu əsas problemlər öz həllini tapmalıdır.

Nadja CANI: Cənab Prezident, mən enerji mövzusuna qayıtmaq istərdim. Çünki ötən ilin dekabrında biz ölkə üçün bir ilkin şahidi olduq - yənancaq daşıyan yük qatırı Azərbaycanndan Gürcüstan vasitəsilə Ermənistanə keçdi. Həmçinin Azərbaycan infrastrukturunun yenidən qurulmasına yardım etmək üçün Türkiyə vasitəsilə Suriyaya enerji ixrac etdi. Ona görə də mən bilək istəyirəm, Azərbaycanın enerji daşıyıcılarını paylanmması və təbii qaz istehsalı ilə bağlı strategiyası nədən ibarətdir? Bu qaz dəhlizləri regional inkişaf və iqtisadi artım üçün nə dərəcədə vacibdir?

Prezident İlham ƏLİYEV: Həcm və coğrafiya baxımından bizim qaz ixracımız artıdır. Biz indiyədək 11-i müntəzəm əsasda olmaqla, 14 ölkəni qazla təchiz etmişik. Ələ ölkələr var ki, onlar 2024-cü ildə bizdən qaz əldə edib, lakin sonra başqa mənbələrə əlaqədar dayan-

dırıb. Bu, bir növ tələbatə əsaslanıb, onların ehtiyacı olanda biz təchizatə başlayırıq, ehtiyacı olmayanda dayandırırıq. Lakin ümumilikdə Azərbaycanın boru kəməri vasitəsilə qaz nəqlinin coğrafi əhatə dairəsi 14 ölkədən ibarətdir. Bu il onlara daha iki Avropa ölkəsi əlavə olunacaq. Ümumilikdə 16 ölkə olacaq, bu, boru kəməri qazı ilə bağlı ən böyük rəqəmdir. Dünyada heç bir ölkə Azərbaycan kimi bu qədər ölkəni boru kəməri vasitəsilə qazla təchiz etmir. Ötən il bizim ixracımız artım potensialına malik olmaqla, 25 milyard kubmetrdən çox olub. Bu artımın iki mənbəyi var. Birincisi, mən söylədiyim kimi, bərpəolunan enerji. Bərpəolunan enerjimiz nə qədər çox olsa, biz ixrac üçün o qədər çox qaza qənaət edə bilərik. İkincisi, mövcud və yeni yataqlardan yeni hasilat.

Bunların arasında biz "Azəri-Çıraq-Günəşli" dorin qaz yatağından yeni hasilat gözləyirik. Bildiyiniz kimi, bu yataqdan çoxlu neft hasil edilir, həmçinin dorində böyük qaz yataqları var. Məhz buna görə onu "dorin qaz yatağı" adlandırılır. Hasilatın bu il başlanmasını gözləyirik. Biz, həmçinin qarşıdaiki illərdə "Şahdəniz" də əlavə həcmə qaz təmin edəcəkdir yeni mərhələnin başlanmasını gözləyirik, bu, "Şahdəniz Kompressiyası" adlanır. Həmçinin "Babək" yatağı var, çox böyük və ümidvericidir, bir sıra şirkətlər investor olmaq istəyir. Sözsüz ki, ölcüsünə görə "Şahdəniz"lə müqayisə oluna biləcəkdir yataq "Abşeron"dur. Hazırda orada birinci mərhələ üzrə hasilat həyata keçirilir ki, biz bunu yerli istehlak üçün əldə edirik. "Abşeron"un ikinci mərhələsi bizə ola bilsin bugünkündən 3 dəfə daha çox qaz təmin edəcəkdir ki, bazarlar üçün daha çox olsun. Bizim qazımız onu artıq əldə edən və həcmi artırmıq istəyən ölkələrə, həmçinin onu hələ əldə etməmiş ölkələrə lazımdır.

Suriyə ilə bizim yeni tərəfdəşimiz oldu. Biz şadıq ki, Suriya hökuməti-nə elektrik enerjisi çatışmazlığını azaltmağa kömək edirik. Çünki müxtəlif hesablamalara görə, bizim qazımız onlara elektrik enerjisi çatışmazlığını gündə təxminən 4 saatdakı azaltmaq imkan verir. Biz təchizatı artırmaq variantını nəzərdən keçiririk. Şəxsləndirilmiş boru kəməri sistemi və etibarlı təchizatçı kimi yaxşı nüfuzə, yaxşı siyasi əlaqələrə malik olan Azərbaycan qazı bir çox ölkələr üçün enerji təhlükəsizliyində müəhim rol oynayır. Çünki müştərilərimizin əksəriyyəti Avropa İttifaqının üzvləridir. Bütün bunlar çox məsəbət amillərdir. Həmçinin faydalı qazıntı alərgiyyəsinə gəldikdə, siz yəqin ki, dəyişikliyi görürsünüz. Biz bunu bir neçə il öncə müşahidə etdik, o vaxt hamı faydalı qazıntıya ciddi mövqedən çıxış edirdi, hər kəs bərpəolunan enerji haqqında danışırdı. Prezident Tramp və onun administrasiyası bu yanaşmanı dəyişdi. Bildiyiniz kimi, o, bərpəolunan enerjiyə qəti şəkildə qarşıdır və faydalı qazıntıının tərəfdarıdır. Birlişmiş Ştatlar isə birmənalı olaraq dünyanın aparıcı ölkəsidir və orada baş verən hadisələr müxtəlif istiqamətlərə tokanı verir.

Bilirəm ki, Avropanın bəzi maliyyə təsisatları əvvəlcə tam qadağan edilən faydalı qazıntılarda ədal siyasətinə yenidən baxmağa başlayıblar. İndi isə onlar faydalı qazıntı layihələrinin maliyyələşdirilməsi nəzərdən keçirməyə başlayıblar. Aparıcı enerji şirkətləri, sadəcə, əsas tendensiyyaya uyğun gəldirdi və bəziləri hətta adlarından "neft" sözünü çıxarırdı. İndi isə onlar yenidən faydalı qazıntıya qayıdırlar. Bu, bəlli məsələdir və ağıdın desək, güllincə idi.

2024-cü ilin noyabrında burada, Bakıda COP29-a evsahibliyi edən ölkənin rəhbəri kimi çıxışında bildirdim ki, - təkrar olmasın - bu reallıq kənara qoyulub. Bütün "yaşıl hərəkət" qrupları mənə hücum çəkdi və dedi ki, COP29-a ev sahibi olan ölkə faydalı qazıntı necə təsviq edə bilər?! Mən bunlara, sadəcə, reallığa əsaslanaraq söyləyirdim. Heç kəs hazırda faydalı qazıntıını inkar edə bilməz. Onlar nə dərəcədə xoşunuza gəlməsə belə, siz onları yaşayacağınız bilməzsiniz. Əgər yaşayacağınız bilməzsiniz, onda irəli! Lakin biz məsələyə realist yanaşmalıyıq.

Neft və qazla zəngin olan ölkələrin məsuliyyətinin olması Azərbaycan və digər ölkələr kimi misallarda görünür, çünki onlar, həmçinin "yaşıl enerji"yə sərmayə yatırırlar. Beləliklə, düşündürəm ki, hazırda Avropa təsisatları anla-

yırlar ki, faydalı qazıntıya münasibətdə qorxu aradan qalxmaldır və praqmatik, realist yanaşma əsas götürülməlidir.

Azərbaycan bu gün və gələcək illərdə Avropa istehlakçıları üçün mühüm tərəfdəşdir. Enerji təhlükəsizliyi baxımından etibarlı təchizatçı kimi rolumuzu yalnız artacaq, azalmayacaq, artacaq. Elektrik enerjisi, yaşı enerjini, hidroenerji, eləcə də yaşıl hidrogeni əlavə etsək, rolumuz daha da böyük olacaq.

Mirşahin AĞAYEV: Cənab Prezident, ingilis dilində, rus dilində mükəmməl danışırsınız, amma Azərbaycan dili Sizin ötrü həyatı əhəmiyyətə malik bir anlayışdır. Noyabr ayının 3-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illik yubileyi münasibətilə keçirilən iclasda Siz yenidən bu mövzunu qaldırdınız və Azərbaycan dilinin, ədəbi dilinin saflığının qorunması istiqamətində mediaya, ziyalılarıma çox ciddi tapşırıqlar verdiniz. Ümumiyyətlə bu, yəqin ki, yalnız "Ayrılmamı könül candan? Azərbaycan, Azərbaycan!" deyəndə qəhrlənən Heydər Əliyevin Sizin təhəllülünüzə buraxdığı iz deyil, bu, yalnız qrammatika deyil, yalnız leksika, nə bilim, morfolojiya deyil. Burada ola bilər ki, orta statistik azərbaycanlına başa düşmədiyi bir dorin mətləb var. Niyə bu qədər Siz Azərbaycan dilini qorunmağı tapşıırırsınız, hər dəfə təkidlə, təkidlə, təkidlə? Nə təhlükə var?

Prezident İlham ƏLİYEV: Bilirsiniz ilk növbədə dil insanları birlişdirir, əhalini birlişdirir. Dil dövlətiçiliyin əsas atributlarından biridir, bəlkə də birincisidir, təbii ki, bayraqla, gerblə, himnlə birlikdə. Xalqımızın taleyini hamımız yaxşı bilir, ağır taleidir. Əsrlər boyu müstəqillik eşqi ilə yaşamış xalq, əsrlər boyu müstəmləkəçilik şəraitində yaşamış xalq. Bunun adları fərqli ola bilər, amma mahiyyət etibarilə bu, müstəmləkəçilikdir. İstər qədim dövrlərdə, istər Rusiya imperiyası dövründə, fars imperiyası dövründə, Sovet İttifaqı dövründə bu, müstəmləkəçilikdən başqa bir şey deyildi. Müstəqillik tariximiz də zəngin olub. Dövlətçilik əsasları olub. Fəxr edirik o dövlətlərə. Amma başqa imperiyaların, ölkələrin tərkibində yaşadığımız istər-istəməz xalqımızın psixologiyasına da müəyyən təsir buraxıb. Bu psixologiyanın fəsadları bu gün də var. Azalır, amma var. Nə qədər az olsa, o qədər də yaxşıdır. Yəqin ki, nə sillerin dəyişməsi ilə, başqa amillərlə bağlıdır. Ancaq dil o amildir ki, milliyyətə bağlıdır. Biz bütün dövrlər ərzində dilimizi qorumuşuq və bu gün danışıqda bizim ulu babalarının danışığı Azərbaycan dilindən fərqlənir. Bu, böyük nailiyyətdir. Mən hesab edirəm ki, xalqımızın böyüklüyüdür ki, biz başqa dillərin təsirinə düşməmişik. Düzüldür, sovet vaxtında bizim ləkəsinə bəzi kəlmələr daxil olmuşdur. Mən beynəlxalq ləkələrdən gələn kəlmələri nəzərdə tutmuram. Amma prinsip etibarilə müstəqillik dövründə biz özümüzü onlardan təmizləyə bildik.

İkincisi, biz böyük xalqıq. 10 milyondan çoxu ancaq müstəqil Azərbaycan da yaşayır, amma dünyada 50 milyondan çox azərbaycanlı yaşayır. Yeni bizim dilimiz böyük xalq dilidir, bunu heç vaxt unutmamalıyıq və bizim dilimiz heç bir dilin kölgəsində ola bilməz. Bizim dilimiz zəngindir, son istənilən ifadəni deyə bilərənsən, istənilən şeyi yazı bilərənsən. Çox zəngin, çox melodik və gözəldir, təkə ona görə yox ki, bu, bizim dilimizdir. Mən bir çox həmkarlarımdan, bir çox insanlardan eşitmişəm ki, doğrudan da çox zəngin və gözəl dildir. Mən düşünürəm və əminəm ki, Azərbaycan xalqı bu fikirləri tamamilə bölüşür. Əgər biz müstəmləkəçilik illərində dilimizi qoruyub bilmisik və bizim əcdadlarımız onu böyük əmənat və rəhbərə, necə ola bilər ki, biz bu gün bu zəntini necə təsviq edə bilər?! Mən bunlara, sadəcə, reallığa əsaslanaraq söyləyirdim. Heç kəs hazırda faydalı qazıntıını inkar edə bilməz. Onlar nə dərəcədə xoşunuza gəlməsə belə, siz onları yaşayacağınız bilməzsiniz. Əgər yaşayacağınız bilməzsiniz, onda irəli! Lakin biz məsələyə realist yanaşmalıyıq.

Neft və qazla zəngin olan ölkələrin məsuliyyətinin olması Azərbaycan və digər ölkələr kimi misallarda görünür, çünki onlar, həmçinin "yaşıl enerji"yə sərmayə yatırırlar. Beləliklə, düşündürəm ki, hazırda Avropa təsisatları anla-

ra, ya da başqa dilə tamamilə uyğunlaşandan sonra onda milli kimlik də gedəcək, ondan sonra dövlətçilik də gedəcək, ondan sonra, Allah ələməsin, ölkəmiz də, necə deyirlər, böyük fəlakətə üzləşə bilər. Ona görə Azərbaycan dilini qorumaq hər birimizin vəziyyəsidir. Bunu mən tam əminliklə deyirəm və hamını bu mübarizəyə dəvət edirəm. Nə üçün mübarizə? Çünki bugünkü dünyada son qapalı məkanda yaşayabilməz. Son demir pərdə ilə özünü bağlaya bilməzsən - istər-istəməz təmaslar, ondan sonra internet resursları, sosial şəbəkələr və sair. İstər-istəməz xarici kəlmələr daxil olur və sonra orada həzm olunur və ondan sonra istifadə edilir. Mən bunun əleyhinəyəm.

Mən heç bir dilin əleyhinə deyiləm, hər bir dilə də hörmət edirəm və mən daha çox dil bilsəydim, ancaq xoşbəxt olardım. Ancaq biz Azərbaycan dilimizi qorumağıq və Azərbaycan dilinin qoruyucusu Azərbaycan dövlətidir. Dünyada 50 milyon azərbaycanlı yaşayır, amma əzəli, əbədi, ədəbi dili qoruyan bizi və çox istəyirəm ki, xaricə yaşayan azərbaycanlılar da Azərbaycan dilini mükəmməl bilsinlər. Məisəf səviyyəsində yox, mükəmməl bilsinlər. Buna böyük ehtiyac var. Azərbaycanlıların yaşadığı bəzi ölkələrdə Azərbaycan məktəbləri yoxdur. Bu, böyük ədalətsizlikdir və bu ədalətsizliyə son qoyulmalıdır. Biz imkan daxilində təsir etməyə çalışırıq, amma imkanlarımız da çox gəniz deyil. Bunun üçün də mənim göstərişimlə artıq onlayn məktəblər açılır və onların sayı da çoxalmalıdır, əhatə dairəsi çoxalmalıdır. Azərbaycanlıların yaşadığı bütün yerlərdə onlayn Azərbaycan dili məktəbləri olmalıdır ki, bizim uşaqlarımız öz ana dillərini bilsinlər. Çünki üçüncü-dördüncü nəsil azərbaycanlıların uşaqlarının artıq bəziləri ana dilini bilmirlər. Burada bir çox amillər birləşir. Əsas amillər əvvəl dediyim məsələlər və böyük xalq olduğumuz üçün mən çox istəyirəm ki, bütün azərbaycanlılar Azərbaycan dilində, bax, bizim kimi danışsınlar. Bu, mənim arzumdur. Bu, əlbəttə ki, çətinidir, çünki xaricdə yaşayan azərbaycanlıların, təbii ki, hər birinin imkanı yoxdur. Amma arzum budur və burada jurnalistlərdən çox şey aslıdır. Çünki, necə deyirlər, efir məkanında ən çox danışan jurnalistlərdir və onlardan da xahiş edirəm, xarici kəlmələrdən istifadə etməsinlər. Mən hərdən bir eşidirmə televiziya verilişlərində, sizə ədal deyil. Təbii ki, bizim ziyalılarımız, şairlərimiz, yazıçılarımız onların da sözlünə böyük ehtiyac var, onlar da biganə qalmasınlar bu işə. Mən akademiya-dakı çıxışında bu məsələyə qısaca toxundum. Bu gün çərçivələri daha da açırıram. Bu, ayrıca bir müsahibənin mövzusu ola bilər, çünki doğrudan da çox geniş mövzudur və sadəcə olaraq, biz hamımız vətəndaşları çağırmalıyıq ki, diqqətli olsunlar. Bu, sadəcə olaraq, belə demədim, ədal deyil. Bunun çox dərin, necə deyirlər, layları var və dilimizi nə qədər çox qorussaq, nə qədər saf, təmiz saxlasaq, o qədər də millətimiz, necə deyirlər, saf olacaq və milli kimliyimiz hamıya bərqərar olacaq.

Murad HÜSEYNOV: Cənab Prezident, bu mövzunun davamı olaraq, dövlət, milliyyət güclü edən həm də elm və təhsildir. Bir neçə il bundan əvvəl Sizin savadlı millət, "qara qızıl" insan kapitalına çevirmək ilə bağlı konsepsiyanız var idi. Azərbaycanda elm və təhsil sahəsində mövcud vəziyyəti necə dəyərləndirirsiniz? Hansı addımlar atılmışdır? Sizin gəncələrə bu baxımdan tövsiyəni nədən ibarət olardı?

Prezident İlham ƏLİYEV: Bilirsiniz ki, artıq struktur dəyişiklikləri də etdik, Elm və Təhsil Nazirliyi yaradıldı. Nə üçün? Çünki faktiki olaraq elm dövlət strukturlarında kənarda qalmışdır. Elmlər Akademiyası təbii ki, artıq uzun illərdir fəaliyyət göstərir və mən də yubiley tədbirlərində iştirak etmişəm. Amma, eyni zamanda dövlət siyasətini daha dolğun şəkildə həyata keçirmək üçün elm və təhsil bir yerdə olmalıdır. Çünki inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinə bilyirik. Orada elm daha çox ali məktəblərlə bərab

